भूपतेः। वेधं ज्ञात्वा फलं ब्रूहि सौम्यैः क्रूरैः शुभाशुभम्। जन्मभं जन्मनक्षत्रं दशमं कर्म्मसंज्ञकम्। एकोनविंशमाधानं त्रयोविंशं विनाशकम्। अष्टादशञ्च नक्षत्रं सामुदायिकसंज्ञकम्। सांघातिकञ्च विज्ञेयं धिष्ण्यं षोड़शमेव हि। षट्त्रिकञ्च राजजातेर्जातिनाम स्वनामभम्। देशभं देशनामर्क्षं राज्यभं चाभिषेकभम्। मृत्युः स्याज्जन्मभे विद्धे कर्म्मभे क्लेश एव च। आधानर्क्षे प्रवासः स्यात् विनाशे बन्धुविग्रहः। सामुदायिकभे रिष्टं हानिः सांघातिके तथा। जातिभे कुलनाशः स्यात् बन्धनञ्चाभिषेकभे। देशर्क्षे देशभङ्गः स्यात् क्रूरैरेवं शुभैः शुभम्। उपग्रहसमायोगे मृत्युर्भवति नान्यथा। भयं भङ्गश्च घातश्च मृत्युर्भङ्गयुता मृतिः। क्रूरैरेकादिपञ्चान्तैर्युधि वेधे फलं भवेत्। तिथिं धिष्ण्यं स्वरं राशिं वारञ्चैव तु पञ्चमम्। यद्दिने वेधयेच्चन्द्रस्तद्दिने स्यात् शुभाशुभम्। तिथ्यादिपञ्चके विद्धे चन्द्रयोगोयदा भवेत्। उक्तं फलं तदा वाच्यं तद्दिने ग्रहसम्भवम्।

अथार्घं संप्रवक्ष्यामि यदुक्तं चादिजामले। एकाशीति पदे चक्रे ग्रहभेदाच्छुभाशुभम्। देशः कालस्ततः पण्यमिति त्रीण्यर्घनिर्णये। चिन्तनीयानि विद्धानि सर्वकालं विचक्षणैः। देशोऽथ मण्डलं स्थानमिति देशस्त्रिधोच्यते। वर्षमासदिनं चेति त्रिधा कालोऽपि कथ्यते। धातुर्मूलं च जीवश्च इति पण्यं त्रिधा मतम्। अथ त्रिकत्रयस्यास्य वक्ष्यामि स्वामिखेचरान्। देशेशा राहुमन्देज्या मण्डलस्वामिनः पुनः। केतुसूर्य्यसिताः स्थाननाथाश्चन्द्रारचन्द्रजाः। वर्षेशा राहुकेत्वार्क्किजीवा मासाधिपाः पुनः। भौमार्कज्ञसिता ज्ञेयाश्चन्द्रः स्यात् दिवसाधिपः। धात्वीशाः सौरिपातारा, जीवेशाज्ञेन्दुसूरयः। मूलेशाः केतुशुक्रार्का इति पण्याधिपाग्रहाः। पुग्रहा राहुकेत्वर्कजीवभूमिसुता मताः। स्त्रीग्रहौ शुक्रशशिनौ सौरिसौम्यौ नपुंसकौ। सितेन्दू सितवर्णेशौ रक्तेशौ भौमभास्करौ। पीतेशौ ज्ञगुरू कृष्णनाथाः केतुतमोऽर्कजाः। ग्रहोवक्रोच्चयोर्यः स्यादुदये च बलाधिकः। देशादीनां स एवैकः स्वामी खेटस्तदा मतः। स्वगृहे वक्रतुङ्गे स्यादुदये च बलाधिकः। वक्रोदये स्वहर्म्ये च पूर्णवीर्य्यो ग्रहो भवेत्। तदग्रपृष्ठगे खेटे बलं त्रैराशिकात् मतम्। उच्चांशस्थे बलं पूर्णं नीचांशस्थे दलं बलम्। त्रैराशिकवशात्तज्ज्ञेयमन्तरे तु बलं बुधैः। एवं देशादिनाथा ये ग्रहवेधे व्यवस्थिताः। सुहृदः शत्रवोमध्याश्चिन्तनीयाः प्रयत्नतः। स्वमित्रसमशत्रूणां विध्यन् देशादिकं क्रमात्। शुभग्रहः शुभं दत्ते चतुस्त्रिद्व्येकपादकैः। दुष्टं दुष्टग्रहः कुर्य्यादेकद्वित्रिचतुःपदैः। विद्धं पूर्णदृशा पश्यन् तत्पादेन फलं ग्रहः। अविद्धं त्वन्यथा ज्ञेयं फलं दृष्ट्यनुमानतः। वर्णादिस्वरराशीनां मेषाद्ये राशिमण्डले। ग्रहदृष्टिवशात् सर्वं विद्धं वर्णादिकं मतम्। स्वरवर्णः स्वचक्रोक्तस्तिथिवेधाच्च पीडयेत्। तिथिवर्णेषु यो राशिस्तद्दृष्टिः स्यात्तिथीक्षणात्। अशुभो वा शुभोवापि शुक्ले विध्यँस्तिथिं ग्रहः। सर्वं निजफलं दत्ते कृष्णे पक्षे तु तद्दलम्। खेटकेकैकाशके ज्ञेया पूर्णा दृष्टिः सदा बुधैः। दृष्टिहीने पुनर्वेधे न स्यात् किञ्चित् शुभाशुभम्। इत्येवं दृष्टिभेदेन निर्द्दिष्टं सकलं फलम्। वर्णादिपञ्चके विद्धे ग्रहो दत्ते शुभाशुभम्। सौम्यः पूर्णदृशा पश्यन् विद्धं वर्णादिपञ्चकम्। फलं विंशोपकाः पञ्च क्रूरस्य चतुरोदिशेत्। वर्णादिपञ्चके यावत् स्थानवेधे च तावती। दृष्टिस्तदनुमानेन वाच्या विंशोपका बुधैः। एव विंशोपका येऽत्र सम्भवन्ति शुभाशुभाः। अन्योन्यं शोधयेत्तेषां शेषात् ज्ञेयं शुभाशुभम्। देशध्वंसः प्रजापीडा नृपविप्रवधस्तथा। यत्र दृष्टिस्तु तत्र स्याद् दुर्भिक्षं मण्डले तथा। वर्त्तमानार्घविंशांशाः कल्प्या विंशोपका इह। ते क्रमात् वर्त्तमानार्घे देयाः पात्याः शुभाशुभाः। अकालेऽपि फलं पुष्पं वृक्षाणां यत्र जायते। स्वजातिमासभुक्तिश्च दुर्भिक्षं तत्र रौरवम्। परचक्रागमोयत्र विग्रहश्च स्वराज्यके। ऋतोर्विपर्य्ययो यत्र दुर्भिक्षं मण्डले भवेत्। भूमिकम्पोरजःपातोरक्तवृष्टिश्च जायते। देशे सर्वसुखोपेते वेधादेतद्वदेत्बुधः। दीपो यथा गृहस्यान्तमुद्द्योयति सर्वतः। तथेदं सर्वतोभद्रं चक्रं ज्ञानप्रकाशकम्"।

२ शतपदचक्रम्—"चक्रं शतपदं वक्ष्ये ऋक्षांशाक्षरसम्भवम्। नामादिवर्णतोज्ञेयो ऋक्षराश्यंशकास्तथा। तिर्य्यगूर्द्धगता रेखा रुद्रसंख्यालिखेद्बुधः। जायते कोष्ठकानाञ्च शतैकं १०० नात्र संशयः। न्यस्येदवकहडादि रौद्रादिविदिशि क्रमात्। (अ वकह ड़ा ऐशान्यां म ट प र ता हरिति चाग्नेय्याम्। न य भ ज खा नैर्ऋत्यां ग श द च लावायव्याम्) पञ्च पञ्च क्रमेणैव विंशवर्णान् नियोजयेत्। पञ्चस्वरसमायोगे